Torah from Around the World

Maak mij, Eeuwige, met uw wegen vertrouwd,

leer mij uw paden te gaan.

Tehilliem 25: 2

Sjabbat Chajé Sara, 27 november 2026/ 27 Chesjwan 5787

Beresjiet/Genesis : **24** : 15 - 52; Tanach blz. 43 - 46.
Haftara: Misjlé **31**:310 – 31; Tanach blz. 1478 - 1480.

Vertaler: Frits Pront

Coördinatie: Channa Kistemaker

Commentaar: De redactie van het Jewish Theological Seminary te New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst

Use the link to read or listen to the original text in English.

Wat was Jitschak aan het doen in het veld?

Aartsvader Jitschak is in Tanach een van de meest passieve bijbelse personen. Hij is zwijgzaam en hij lijkt niet in beweging te komen, als anderen om hem heen koortsachtig in de weer zijn. Zijn aanwezigheid in sidra Chajei Sarai vormt hierop geen uitzondering. Na het doorstaan van de beproeving van de Akeda (het vastbinden van Jitschak) en van de dood van zijn moeder, is Jitschak nergens te bekennen. Avraham koopt het perceel grond voor het graf, en alleen Avraham wordt genoemd als aanwezige bij Sarai's begrafenis. Vervolgens stuurt Avraham zijn dienaar Eliëzer op pad om een echtgenote voor Jitschak te zoeken, maar opnieuw worden wij in het ongewisse gelaten over wat Jitschak doet of hoe hij zich voelt na deze opeenvolgende traumatische gebeurtenissen. Jitschak duikt pas weer op in het verhaal wanneer Eliëzer met Rivka terugkeert en zij Jitschak voor het eerst ziet. De Thora beschrijft hoe Jitschak["tegen het vallen van de avond [lasoeach (לשוח)] het veld in ging " (Beresjiet 24:63). Het is wel ironisch dat wij de weinige keren dat we horen dat Jitschak in actie komt, de betekenis van het Hebreeuwse werkwoord onzeker is. Dit biedt ruimte voor veelsoortige

interpretaties van verklaarders en geleerden, die ieder ons een belangrijk model aanreiken hoe om te gaan met en te reageren op een tragische gebeurtenis.

De verklaarder Abraham ibn Ezra geeft “een wandeling gaan maken” als betekenis van het woord. De bijbelwetenschapper en voormalig JTS professor Nachoem Sarna legt uit dat deze interpretatie gebaseerd is op het verwante Arabische woord ‘saha’, wat “een wandeling maken” betekent.
We kunnen ons voorstellen dat Jitschak dit moment aan het einde van elke dag aangreep om wat tijd voor zichzelf te hebben om de betekenisvolle gebeurtenissen in zijn leven die hij kort tevoren had meegemaakt te verwerken. Soms helpt het afgezonderd zijn van anderen ons om in contact te komen met onze diepste gevoelens en na te denken over onze eigen behoeftes.

In tegenstelling tot deze lezing legt Nachmanides liever een verband met de stam van spreken (*sichah*). Hij legt uit dat Jitschak in het veld met zijn vrienden aan het praten was. Dus Jitschak vond troost en steun door zich te omringen met vrienden.

Rasjbam brengt Jitschaks handelswijze in verband met het woord voor struik of plant (*siach*). Hij verwijst naar het scheppingsverhaal: “In de tijd dat de Eeuwige God aarde en hemel maakte, groeide er op de aarde geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want de Eeuwige God had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken” (Beresjiet 2:5). Rasjbam verklaart dat Jitschak zich in het veld bevond en zich bezighield met de scheppende daad van het bewerken van het land. De proactieve daad van het doen ontstaan van leven en voedsel kwam Jitschak wellicht goed van pas bij zijn poging om zijn leven weer op de rails te krijgen.

Rasji, die verwijst naar de klassieke rabbijnse midrasj, oppert dat Jitschak op het veld was om te bidden. De rabbijnen baseren hun interpretatie op Psalm 102:1: “Een gebed van een ongelukkige die dreigt te bezwijken en zijn klacht [*sicho*] uitstort voor de Eeuwige." De Babylonische Talmoed, Berachot 26b brengt het gebed van Jitschak in verband met het instellen van *mincha*, het middaggebed. Volgens deze opvatting wendt Jitschak zich tot God in de nasleep van de Akeda en de dood van zijn moeder.

In hun poging het doen en laten van Jitschak te begrijpen, bieden middeleeuwse verklaarders ons vier modellen voor het omgaan met trauma’s en uitdagingen in ons leven. Dit idee krijgt een moderne uitdrukking in Sjirat Ha-Asavim (“Lied van de soorten Gras”), een prachtig Israëlisch volkslied, gecomponeerd door Naomi Shemer en gebaseerd op de geschriften van rabbijn Nachman van Breslov. De tekst vergelijkt het individuele karakter van het gebed met het unieke karakter van een individueel grasprietje: “Weet dat elk grasprietje zijn eigen lied heeft.” Eenzaamheid of gezelschap, handelen of gebed: er is niet één vaste manier om op uitdagingen te reageren. We moeten allemaal ons eigen pad kiezen.

Laten we terugkeren naar Jitschak: de Torah vertelt ons dat hij inderdaad uiteindelijk de troost vindt die hij aan het zoeken was. Rivka, zijn nieuwe partner, wordt voor hem een bron van steun en liefde: “Daarna bracht Jitschak Rivka naar de tent van Sara, zijn moeder. Hij nam haar tot vrouw en ging van haar houden. Zo vond Jitschak troost na de dood van zijn moeder” (Beresjiet 24:67).